

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

17. Iusti in peccatis venialibus fruuntur, non utuntur creatura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

373

dum & fruendum est. Et hoc ipsum declarat, & in superioribus crebrò declaravit, esse Deum quo fruendum est propter ipsum: *Quod enim propter se diligitur, in eo constituitur vita beata: ea re fruendum est, qua efficiuntur beati; ceteris verò omnibus utendum.* Nam istis, quibus utendum est, tendentes ad beatitudinem adiuvamur ut ad illas, quae nos beatos faciunt (id est, ad Deum) pervenire, atque his inhaerere possimus. Sub quo genere totus creaturarum ordo comprehenditur. Qua

A de causa ex eisdem legis immutabilis & aeternae praescripto, quae ordinem naturalem conservari *Lib. 22. com. iuber, perturbari vetat, quaeque nisi faciendo, Faust. c. 27.* dicendo, concupiscendo violetur, nullum peccatum est, & si violetur, sine excusatione peccatur, fidentissimè clamat, inculcatque Augustinus: *Tubet aeterna lex avertere amorem à temporalibus, nempe quibuscunque, & eum mundatum ad aeterna convertere.*

CAPVT XVII.

Iusti in peccatis venialibus fruuntur, non utuntur creaturâ.

QVIS jam sobriæ voluptatis & castissimæ veritatis amator audeat dicere, non esse peccata solius, voluptatis causâ cum uxore concumbere, sensus externos saporibus delicatis, gratis odoribus, harmonicis concentibus, ridentibus coloribus, & artificijs, solius voluptatis appetitione mulcere? laudibus, honoribus, gloriæ dignitatibusque splendoribus quantumcumque exiguis propter ipsa delectari? Pecunias, hoc est, quaecunque commoda terrena propter ipsa diligere, prædiolis, hortulis, structuris, piscationibus, venationibus, & huiusmodi infinitis, quasi innocentibus quarumcumque temporalium rerum voluptatibus, quibus humana vita etiam iustorum velut in lectulo requiescit, incumbere, non propter aliud, quam quia infirmis animis delectabiles sunt? In omnibus enim istis, quæ recensere longum est, ordo naturalis perturbatur, quem lex aeterna conservari iubet, perturbari vetat; dum rebus, quas diligunt, propter aliud allumendis propter ipsas frui volunt: atque in via tanquam per suipsam delectante hærent, qui per illam non nisi in patriam debent tendere. An fortè non est hoc utendis frui? Non est hoc actionis finem constituere, dum nihil nisi actio, quæ infirmos nos delectat, intenditur? Illud enim hic supponimus. Quid verò vel pecudes aliud, si loqui possent vocarent frui, quam cum uxore seu femella voluptatis tantum causâ inire concubitum? Et quid aliud finem voluntatis actionem constituere, quam nihil præter actionem, seu voluptatem ejus querere? Si enim aliud concumbendo querit, jam concubitus non est finis, nec illum diligit, sed aliud per illum assequendum diligit. Itaque quamvis finis ultimus totius hominis alius esse possit, quam concubitus, & plerumque sit; finis tamen istius singularis voluntatis tantum concumbendi non est alius, quam concumbere, seu concumbendi voluptate frui; ut sic generalis ista voluntas, qua quisque vult beatè vivere, istâ voluntate aliqua ex parte compleatur. Quod ita manifestè S. Augustinus docet, quasi hoc probandum ex professo suscepisset. Nam de voluntate videndi disputans, quæ visionem potest vel ad aliud referre, ut sit me-

A dium, seu finis medius, vel in ea quiescere, ut sit tantum finis, ita loquitur: *Non itaque omnino ipsa voluntas hominis, cuius finis non est nisi beatitudo, sed ad hoc unum interim, scilicet subiectum, voluntas videndi finem non habet nisi visionem, sive id referat ad aliud, sive non referat. Si enim non referat ad aliud visionem, sed tantum voluit ut videret, non est disputandum, quomodo ostendatur finem voluntatis esse visionem, manifestum est enim. Si autem referat ad aliud, vult utique aliud, nec iam videndi voluntas erit. Nimirum quia hoc dicimus velle, seu diligere, quod intendimus; non id sine quo non possumus assequi quod intendimus; hoc enim, sicut amara medicina, ab invitis sæpè suscipi debet. Quod si hoc de visione, quæ non ad aliud referatur, ita manifestum est Augustini, imo cuiuslibet sanæ mentis iudicio, ut neque disputari debeat, profectò etiam de concubitu voluptatis dumtaxat causâ in toto manifestum est. Et si de illo perspicuum est, non aliud esse finem ejus nisi voluptatem, quæ ex aliqua parte beari cupit, profectò de omnibus omnino similibus usitatis etiam iustorum hominum delectationibus quasi innocentibus, quas paulo antè & superiùs ex Augustino recensuimus, perspicuum est, non alium eorum esse finem, quam in illis terrenis & quasi innoxijs voluptatibus requiescere, & in eis quiescendo, frui. Si enim propter aliud huiusmodi operationes appetunt, jam extra limites hypothesis nostræ sunt.*

Hæc ergo ratio est, cur Augustinus, quando etiam à iustis in temporalibus quibusvis bonis aut delectationibus finem collocari aut quiescere, aut illis bonis frui vetat, plerumque solet inculcare, ut ab illis bonis ulterius in Deum animus transeat. Nimirum ut lector intelligeret, tunc se frui, tunc in terrenis concupiscere, tunc ut finem illa concupiscere, tunc cupiditate peccare, cum eis ita inhaeret animus, ut non per illa transeat ad diligendum Deum. De quo initio nonnulla testimonia producta sunt. Hunc enim transitum velut fruiioni prorsus repugnantem commendat in libris de Trinitate; ubi cum dixisset, *non esse constituendum finem in bonis talibus, nec in ea de- torqueamus beatitudinem id est, fruiionis appetitum, statim adijcit ejus oppositum: sed ut quic-* *Lib. 12. de Trinit. 13.*

Q4

quid

Lib. 9. de
Trinit. c. 7.
& 8.

quid in usu temporalium rationabiliter facimus, aternorum adipsiendorum contemplatione faciamus, per ipsa transeuntes, illis inbarentes. Et in alio libro de Trinitate: Verbum amore concipitur, sive creatura sive creatoris, id est, aut natura mutabilis, aut incommutabilis veritatis. Ergo aut cupiditate, aut charitate. Non quod non sit amanda creatura: sed si ad creatorem refertur ille amor, non iam cupiditas, sed charitas erit. Ex quo infallibili consecutione sequitur, cum amor ille non refertur ad creatorem, necessariò manere cupiditatem, hoc est, vitiosam & culpabilem fruendi cupidinem. Necessè est enim, si non refertur amor iste ad creatorem, creaturam amari propter se: qua de causa subiicit: Tunc enim est cupiditas, cum propter se amatur creatura, tunc non usentem adiuvat, sed corrumpit fruientem. Et in libro undecimo de Trinitate. Anima rationalis desormiter vivit, cum secundum Trinitatem exterioris hominis vivit, id est, cum ad ea qua forissecus sensum corporis formant non laudabilem voluntatem, qua hæc ad utile aliquid refert, sed turpem cupiditatem, qua his inbaret, accommodat. Et paulò inferius eundem transitum in superna, urget ut necessarium. Nisi pars maxima voluntatis in superioribus atque interioribus habitet: eaque ipsa (voluntas) qua commodatur sive foris corporibus sive inuis imaginibus eorum, nisi quicquid in eis capit ad meliorem verioremq; viam refert, atque in eo fine, cuius intuitu hæc agenda iudicat, acquiescat, quid aliud facimus, nisi quod nos Apostolus facere prohibet, dicens: Nolite conformari huic seculo. Ecce neque cogitatio in rebus cogitandis hæere potest, nisi ad veriore aternamque vitam referatur, juxta præceptum Apostolicum; quanto minùs amor, & externa actio. Et in libro decimo quinto de Trinitate: Ad quam summam Trinitatem videndam, diligendam, ut eam recordetur, eam contempletur, ea delectetur, totum debet referre quod vivit. Hunc transitum & in libris Confessionum prædicat: Si placent corpora, Deum ex illis lauda, & in artificem eorum retorque amorem, ne in his que tibi placent tu ei displiceas. Hunc commendat & in Psalmos: Anna, inquit, & hæc, sed plus illum ama, & hæc propter illum ama. Sed omnium elegantissimè transitus iste à creaturis commendatur, & fructio earum prohibetur, totusque status animi, qualis erga res omnes propter hominem creatas esse debet, pulcherrimà brevitate depingitur in meditationibus: qui locus ab omnibus casti a moris dilectoribus medullis animi insculpi mereretur: Si autem ista dilige, ut subiecta dilige, ut famulantiæ dilige, ut arham sponsi, ut munera amici, & beneficia Domini: sic tamen ut memineris semper, quia illi debeas, nec ista propter se, sed ista propter illum, nec ista cum illo, sed ista propter illum, & per ista illum, & super ista illum diligas. Ecce quid anima rationalis debeat Deo; Ecce, quid sit quiescere; Ecce, quid sit hæere, quid transire à creaturis in Deum; Ecce, quid sit frui creaturam, vel creatorem. Qua de causa Augustinus pro ista dilectione creaturæ, quæ non hæret, sed transit in creatorem ejus proprium, ut supra diximus vocabulum excogitavit, ut eam vo-

Lib. 11. de
Trinit. c. 2.

Cap. 5.

Lib. 15.
cap. 20.

Lib. 4.
Confess. c. 11

In Psal. 144

A caret, dilectionem transitoriam tanquam viam; alteram verò, quæ fruendo inhaeret creaturis, dilectionem mansoriam. Cujus differentia consideratione facile est unicuique purgatissimæ charitatis amatori, animum suum erga creaturas occupatum explorare, utrum hæreat, an transeat; utrum per illas in Deum evolet, an viscum aliquod cupiditatis pennis adhaereat; utrum utatur, an fruatur.

Nec verò miretur aliquis, quòd animum etiam iustorum in rebus istis levioribus velut sine posse requiescere, nec tamen mortaliter peccare statuamus. Quod enim apud multos Theologos usitatè & quasi solemniter dicitur, tunc peccari mortaliter, quòd constituitur in rebus creatis finis; vel juxta divi Augustini principia jam declarata planissimè negari, vel alio modo explicari debet. Quis enim negare potest, peccatum illorum venialium, quæ intrinsece mala sunt, nec ad aliud omninò bonum relata, imò nec referri nata, solà pravæ illius voluptatis libidine committuntur, finem ultimum non esse Deum? Si non est Deus, ergò creatura. Et quæ alia, nisi ipsa voluptas, quæ peccando queritur? Ergò in ea finis constituitur, neque tamen propterea mortale peccatum fit. Quis enim dixerit, sive iustum, sive peccatorem, sive etiam indelem, cui ignotus Deus, si in re levissima mentiatur, inaniter garrat; pauca pira cum Augustino furetur, idcirco læthiferi peccati fore reum. si non in Deum refertur velut ultimum finem, sed in ipsa sola & nuda mentiendi leviter, inaniter garrandi, & furandi voluptate remoretur? Quod in similibus omnibus peccatis levioribus infidelium, & aliorum gravium peccatorum, quibus nulla de Deo est cogitatio, locum habet. Nemo enim istorum in peccando venialiter finem ultimum sibi ponit Deum; sed vel peccatum ipsum, vel aliud creatum bonum: & quamvis Deum sibi finem actionis constitueret, perinde gratum faceret Deo, ac si maceraret filium in conspectu patris. Quòd si ergò Theologi isti volunt, tunc semper peccari mortaliter, quandocunque finis ultimus actionis alicujus, ultra quem non transit animus, est creatura; regula fallacissima est, & innumeris exemplis fallà probari potest. Sed intelligi debent, tunc esse peccatum mortale, cum finis non tantùm actionis, sed ipsius hominis est creatura; cujus videlicet animus ita erga creaturam intentam affectus est, ut eam etiam Deo vetanti præferat. Nam quantumvis voluptas licita sit, & sine peccato admitti possit, si tamen ita diligatur, ut cupiditati suæ imperanti, quàm Deo vetanti homo parere malit, mortale peccatum sine dubio perpetrabitur. Quod tamen non inde provenit, quòd illius actionis voluptas finis sit, vel quòd voluptas tanquam finis actionis appetatur ac diligatur; sed quòd ex dilectionis magnitudine ipsi Deo præferatur. Nam sive multùm sive parùm voluptas actionis diligatur, modus eam solam & unicam appetendi, vel ad alium ulterius finem referendi prorsus idem est, quamvis

Lib. 1. d.
Civ. c.

Lib. de
Relig. c.

377

quamvis animus appetentis non sit idem. Vnus quippe in eo finem quidē istius actionis ponit, sed Deo magis dilecto postponit, usque adeo ut si Deo graviter displicere iudicaret, statim actum & voluptatem abrumperet: alter verò in eo finem similiter quidem ponit, sed Deo minùs dilecto vel omninò non dilecto præponit. Hoc est, fervor diligendi sive Deum sive creaturam diversus est; modus diligendi & in eam ferendi non est diversus: s. u. ut Recentiores impropria & excogitata phrasi loqui malunt, habitu utitur creaturâ propter Deum, non actu. Quòd si non utitur actu, quid ergò dicendum est actu facere, nisi frui, cum inter uti & frui in homine deliberatè operante, inter referre aliò & non referre, non detur medium? Quæ quidem phrasi sine dubio idcirco ab eis inventa est, ne peccantem venialiter creaturâ frui fateantur. Quasi verò habitu, non actibus dicendi simus uti vel frui; vel ista duo ex habituali animi constitutione, quæ nihil in actum hinc & nunc elicium inhiat, & non ex actuali voluntatis intentione, hoc est, hessione vel transiitione pendeant. Quicumque enim rei creatæ diligendo sic inhaeret, ut eam tamen aliò referat: secundum fundatissimam, & ut clamata aperta ratio, verissimamq; Augustini doctrinam, utitur, non fruitor: si ad nihil aliud spectat animus quod ejus ministerio assequi cupiat, fruitor non utitur, quicumque tandem fuerit diligentis vel utentis animus. Ille quippe efficere poterit: ut utendo vel fruendo mortaliter vel venialiter peccet, dum eam præponit vel postponit Deo; non tamen, ut actu illis modis minùs proprie fruatur vel utatur.

Hinc est igitur, quòd Augustinus constantissimè semper doceat, etiam iustissimos homines quibusdam rerum creaturarum amoribus seu cupiditatibus esse devinctos, quarum ablatione cruciantur. Amor autem apud Augustinum essentialiter fruitionem respicit, cum non sit aliud amor, ut jam supra crebrò repetitum est, quàm voluntas fruendum aliquid appetens vel tenens: nec frui aliud, quàm amore alicui rei inhaerere propter seipsam. Ex quo fit, ut magnitudinem & parvitatem amoris, quo etiam iusti creatis rebus inhaerent ut eis persruantur, semper ex carendi facilitate vel difficultate metiatur. Voluntas enim utendi non animos astringit rebus utendis, sed fruendis: his enim per amorem inhaeremus, illis sine amore earum utimur, ut ad amatas delicias pertingamus. De iustis enim loquitur quando dicit: *Infirmiores qui terrenis his bonis, quamvis ea non præpoverent Christo, aliquantulâ tamen cupiditate cohercebant, quantum hæc amando peccaverunt, perdendo senserunt. Tantum quippe doluerunt, quantum se doloribus miscuerunt.* De iusto loquitur, quando dicit: *Vir sanctus temporalia non diligit (id est, non diligere debet) sed rectè utitur &c. Plerumque cum adsunt nobis, putamus quòd ea non diligamus; sed cum abesse ceperunt, invenimus qui simus. Hoc enim sine amore aderat, quòd sine dolore discessit.* De iusto loquitur, quando

A loco amoris, qui fruitionis verus & unicus fons est, ipsam fruitionem creaturæ iustæ apertè tribuendo dicit: *Ac per hoc si qui edificatur ut erit edificatio ista damnosa; quia non habebis, quòd superedificavit, & eorum amissione cruciabitur, quibus fruendo utique letabatur: sed per hunc ignem salvus erit &c.* De iusto loquitur, quando paulò antè amorem terrenorum fruitionemque conjungens dicit: *Si enim ei (Christo) nihil talis affectionis (amoris carnalis) voluptatisque præponat, quamvis superedificet lignum, fenum, stipulam. Christus est fundamentum. Cujusmodi sententijs Augustinus plenus est. Nam ubique cupiditatem seu amorem rerum quarundam temporalium, quo non propter Deum, sed propter ipsas diliguntur, & fruitionem propriissimè dictam, utpotè quam essentialiter amor respicit, etiam iustis tribuit; cujus vinculi diruptione cruciantur, uruntur, purganturque à peccatis venialibus, quæ diligendo creaturas, fruendoque commissa sunt; ut ita per ignem salvi fiant. Qua de re liber de Civitate Dei, b Enchyridion ad Laurentium, c Commentarius in Psalmos, & alia multa loca consuli possunt. Et in omnibus istis locis & alijs plurimis, semper inter iustorum impiorumque cupiditates quibus diligunt temporalia, & ipsi frui appetunt, illam differentiam statuit, quòd quamvis utrique res frivolæ diligant, illi magis diligant Christum; isti minùs: illi Christum tanquam fundamentum ædificationis præponunt temporalibus; isti temporalia fundamento: unde illi per ignem salvi fiunt; isti pereunt. Nunquam autem vel in mentem Augustino venit, quantum ex scriptis colligi potest, quòd impij frui temporalibus dicendi sint, iusti dumtaxat uti similibus rebus, quarum amore vincuntur. Sed & verba ipsius passim repetita, & omnia principia ejus, & ratio, & natura amoris, quæ essentialiter gaudium sive fruitionem sicut motus terminum & quietem respicit, contrarium clamant.*

Hinc est quòd August. eodè illo loco, ubi ex professo fruendi, & utendi definitionem, quam supra promissimus, tradit & hominem inter res utendas & fruendas (id est, inter Deum atque creaturas temporales) veluti medium à Deo constitutum esse declarat, apertissimè dicit hominem fruendo rebus utendis aliquando desecti à cursu in patriam atque revocari, aliquando tantum impediri ac retardari; quorum illud impijs atque sceleratis, hoc iustis competit: *Nos qui fruimur & utimur inter utrasque constituti, si eis quibus utendum est frui voluerimus, impeditur cursus noster, & aliquando etiam deflectitur, ut ab his rebus, quibus fruendum est, obtinendus vel retardemur vel etiam revocemur, inferiorum amore præpediti.* Vbi utrisque quidem fruitionem tribuit, sed istam apertissimam differentiam inter fruitionem iustorum & sceleratorum statuit, inter peccata fruendi venialia atque lethalia; quòd iustos fruitio temporalium ab itinere, quo in patriam tenditur, impediatur atque remoretur; impios verò deflectat

ac revocet.

Lib. 1. de Civ. c. 9.

Lib. de vera Relig. c. 47.

a Lib. 1. de Civ. c. 9.
b Enchyridion ad Laurentium, c. 21, c. 26.
c Commentarius in Psalmos, cap. 68.
d Expos. 2. in Psa. 29.
e in Psa. 80.
d Serm. 121 de diversis.
cap. 9. &c.

Lib. 1. de Civ. c. 3.

Lib. 15 de
doctrina
Christiana
c. 4.

ac revocet. Quapropter ut qualis esset fruitio
justorum, qua fruuntur temporalibus, quæ ad
subsidiu[m] itineris data sunt, quivis vel impe-
ricissimus intelligeret, nec sibi imaginaretur,
eos tantum frui qui Deum deserunt, & omnem
spem patriæ consequendæ abijciunt, pulcher-
rimam comparationem ex itinerantibus pro-
fert: *Quomodo ergo si essemus peregrini, qui beatè
vivere nisi in patria non possemus, eaque peregrina-
tione utique miseri & miseriam finire cupientes in pa-
triam redire vellemus, opus esset vel terrestribus vel
marinis vehiculis quibus utendum esset, ut ad patriam
qua fruendum est pervenire valeremus: quod si ama-
ritas itineris & ipsa gestatio vehiculorum nos dele-
taret, conversi ad fruendum his quibus uti debimus,
nollemus cito viam finire, & perversa suavitate impli-
cati alienaremur à patria, cuius suavitas faceret bea-
tos: sic in huius mortalitatis vita peregrinantes à
Domino, si redire in patriam velimus, ubi beati esse
possimus, utendum est hoc mundo, non fruendum &c.
Quæ comparatio pro justis propriè data est.
Illi sunt enim propriè, qui vehiculis tanquam
subsidijs à Deo datis, id est, rebus licitis; im-*

^A pij verò rebus illicitis atque vetitis delectan-
tur: illi amoribus aliquibus mitioribus im-
plicati, cito finire viam nolunt; isti nunquam
volunt. Sed hæc de fruitione justorum satis
sint, quæ paulò prolixius tractanda videban-
tur, ut Lector intelligeret, quid sit frui rebus
temporalibus seu creaturis, neque fruitionem
amoremque sic à justis alienaret, ut quantum-
cunque carnis aut oculorum aut superbia vo-
luptatibus disfluant, non illos frui rebus, sed
uti putet. Ut denique sciret, quis status ani-
mi erga creaturas nobis sacrarum Scriptura-
rum & sublimissimi Augustini auctoritate cõ-
mendetur. Qua in re qui hallucinatus fuerit
in innumeros vitæ errores, qui malè utendo
fruendoque committuntur, necessariò pertra-
hetur. Non tam dura est hæc doctrina, quàm
perfecta; nec ejus veritas implentis infirmitate,
sed jubentis auctoritate, æternæque legis æqui-
tate metienda est. Nunc breviter aliquid de
ceteris animi affectibus in creaturas exercen-
dis vel comprimendis adjiciamus.

C A P V T X V I I I

Reliqui affectus animæ circa creaturam cujusmodi
sint, & esse debeant.

SI enim vera sunt quæ de amore dixi-
mus, facilis est de ceteris affectibus re-
solutio. Amor est enim velut cardo ce-
terorum affectuum, à quo omnes ita
pendent, ut sine illo esse non possint. Quis
enim desideret quod non amat? Quis de re-
bus nisi amatis gaudeat? Quis oderit nisi quod
rebus amatis adversatur? Quis malum nisi
rebus amatis metuat? Quod in singulis affe-
ctibus similiter ostendi potest, sicut Augusti-
nus in libro octoginta trium quaestionum qua-
estione trigesima tertia declarat. Nam uti fons
absconditus per diversas venas pro terræ con-
ditione erumpere solet, ita & amor pro diver-
sa rei amata conditione, diversos animi mo-
tus parturit, & varios vultus induit. Omni-
nò enim pro varietate rerum quæ diliguntur
sicut amor allicitur, vel offenditur aut peri-
clitatur; ita in hos vel illos affectus mutatur
& vertitur. Ex quo fit, ut Augustinus hos
ipsos diversos motus subinde nihil aliud esse
definiat, quàm amorem qui diversis perturbe-
tur modis. *Amor, inquit, inhians habere quod
amatur, cupiditas est: (hoc est, desiderium) id
autem habens eoque fruens, latitia: fugiens quod
ei adversatur, timor est: idque si acciderit sentiens,
tristitia est.* Ad quem modum similis omnium
affectuum descriptio excogitari potest. Amor
erectus ad assequendum quod amatur, spes est:
dejectus ab assequendo, desperatio: abomi-
nans malum quod sibi adversatur, odium est:
insurgens ad repellendum, ira. Cujusmodi
definitiones si in sensu formali fortasse non
sint veræ, in sensu casuali sunt verissimæ. Evi-

Lib. 14 de
Christ. c. 7.

^A denter enim declarant, non posse motus illos
nisi ab amore proficisci. Quemadmodum igitur
corrupto fonte necesse est aquas ex eo vi-
tias fluere; ita si amor vitiosus est, motus
omnes ab eo prodeuntes vitari necessarium est.
Habet enim respectu motuum illorum quan-
dam cum intentione similitudinem; quæ si
perversa fuerit, quicquid ex ea nascitur &
inscipitur vitium trahit: Vnde Augustinus
cum cupiditatem, lætitiã, timorem, ac tri-
stitiã amoris esse docuisset, statim adjicit:
*Proinde mala sunt ista, si malus est amor; bona, si
bonus.* Fieri enim non potest, ut qui malè ama-
verit, benè ex illo amore cupiat, benè speret
id quod amat, eoque benè fruatur: bene o-
derit vi amoris illius oppositum malum, vel benè
irascatur, & sic de ceteris.

^B Ex his ergò manifestum est, non solum
amorem ac lætitiã sive fruitionem, sed om-
nes etiam ceteros affectus animi, qui ex amo-
re rei temporalis emanant, esse vitiosos. In-
ficiuntur enim ab amore vitioso, ex quo flu-
unt. Ex quo necesse est, ut cujus amor tran-
sitorij rebus affixus & illigatus est, illas &
absentes cupiendo, sperando, ac desperando,
& præsentibus perfrendo, & malum oppositum
odiendo, & fugiendo, & per iram motus repel-
lendo, & se per justitiã attingendo delinquat.
Amor enim ille vitiosus in omnibus illis mo-
tibus dominatur: qui sicuti peccabat rem
temporalem amando, cupiendo, fruendo-
que; ita peccat quibusvis alijs motibus se ju-
vando.

Ex illo igitur fonte nascitur, quod Apo-
stolus